

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 122/20
Luksemburgā, 2020. gada 5. oktobrī

Spriedumi lietās(T-249/17 *Casino, Guichard-Perrachon un Achats
Marchandises Casino SAS (AMC)*/Komisija,
T-254/17 *Intermarché Casino Achats*/Komisija un
T-255/17 *Les Mousquetaires* un *ITM Entreprises*/Komisija

Vispārējā tiesa daļēji atceļ Komisijas lēmumus par pārbaudi, kas pieņemti uz aizdomu pamata par vairāku Francijas uzņēmumu pretkonkurences darbībām izplatīšanas nozarē

*Komisija nav pierādījusi, ka tās rīcībā būtu bijuši pietiekoši nopietni netiešie pierādījumi, uz kuriem
var balstīt aizdomas par apmaiņu ar informāciju attiecībā uz uzņēmumu turpmākās
komercdarbības stratēģiju*

Saņēmusi informāciju attiecībā uz informācijas apmaiņu starp vairākiem pārtikas un nepārtikas izstrādājumu izplatīšanas nozares uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, Eiropas Komisija 2017. gada februārī pieņēma virkni lēmumu, kuros vairākām sabiedrībām pieprasīts pakļauties pārbaudēm¹ (turpmāk tekstā – “lēmumi par pārbaudi”). Šie lēmumi tika pieņemti, pamatojoties uz Padomes Regulas Nr. 1/2003 par konkurences noteikumu īstenošanu (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1/2003”)² 20. panta 1. un 4. punktu, kuros ir noteiktas Komisijas pilnvaras pārbaūžu jomā.

Šo pārbaūžu gaitā Komisija apmeklēja arī attiecīgo sabiedrību birojus un tur veica datortehnikā ietverto datu pārkopēšanu. Tā kā tām bija iebildumi pret lēmumiem par pārbaudi un šo pārbaūžu norisi, vairākas no pārbaudītajām sabiedrībām³ cēla prasības atcelt tiesību aktu attiecībā uz šiem lēmumiem. Prasību pamatošanai prasības cēlušās sabiedrības citastarp izvirzīja iebildi attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 1/2003 20. panta prettiesiskumu, kā arī apgalvoja, ka nav izpildīts pienākums lēmumos par pārbaudi norādīt pamatojumu un ka nav ievērotas to tiesības uz domicila neaizskaramību. Turklāt vairākas prasītājas apgalvoja, ka prettiesiski notikusi ar to darbinieku un vadītāju privāto dzīvi saistītu datu iegūšana un pārkopēšana un ka prettiesiski noraidīts to lūgums par šo datu atprasījumu⁴.

Pēdējo minēto iebildumu, kas izvirzīts lietā T-255/17, Vispārējā tiesa atzina par nepieņemamu. Pamatojumā tā uzsvēra, ka ikvienam uzņēmumam ir pienākums nodrošināt tā nodarbināto personu, kā arī viņu privātās dzīves aizsardzību, piemēram, personas datu apstrādes gaitā. Tādēļ uzņēmumam, pie kura tiek veikta pārbaude, var būt stimuls lūgt Komisiju sava uzņēmuma telpās necaurskatīt konkrētus datus, kas varētu kaitēt tā darbinieku vai vadītāju privātajai dzīvei, vai vērsties pie Komisijas ar šīs informācijas atprasījumu. Līdz ar to, ja kāds uzņēmums lūdz nodrošināt aizsardzību, kas izriet no to darbinieku un vadītāju tiesībām uz privātās dzīves

¹ Lieta T-249/17 attiecas uz Komisijas 2017. gada 9. februāra Lēmumu C(2017) 1054 *final*, ar ko *Casino, Guichard Perrachon*, kā arī visām tās tieši vai netieši kontrolētām sabiedrībām pieprasa pakļauties pārbaudei (lieta AT.40466 – *Tute 1*). Lieta T-254/17 (spriedums nav publicēts) attiecas uz Komisijas 2017. gada 9. februāra Lēmumu C(2017) 1056 *final*, ar ko *Intermarché Casino Achats*, kā arī visām tās tieši vai netieši kontrolētām sabiedrībām pieprasa pakļauties pārbaudei (lieta AT.40466 – *Tute 1*). Lieta T-255/17 attiecas, pirmām kārtām, uz Komisijas 2017. gada 21. februāra Lēmumu C(2017) 1361 *final*, ar ko *Les Mousquetaires*, kā arī visām tās tieši vai netieši kontrolētām sabiedrībām pieprasa pakļauties pārbaudei (lieta AT.40466 – *Tute 1*), kā arī uz Komisijas 2017. gada 21. februāra Lēmumu C(2017) 1360 *final* attiecībā uz tām pašām sabiedrībām (lieta AT.40467 – *Tute 2*) un – pakārtoti – uz Komisijas 2017. gada 9. februāra Lēmumu C(2017) 1057 *final*, ar ko *Intermarché*, kā arī visām tās tieši vai netieši kontrolētām sabiedrībām pieprasa pakļauties pārbaudei (lieta AT.40466 – *Tute 1*), kā arī uz Komisijas 2017. gada 9. februāra Lēmumu C(2017) 1061 *final* attiecībā uz tām pašām sabiedrībām (lieta AT.40467 – *Tute 2*).

² Padomes Regula (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

³ Prasības cēla šādas sabiedrības: *Casino, Guichard Perrachon* un *Achats Marchandises Casino SAS (AMC)* (lietā T-249/17); *Intermarché Casino Achats* (lietā T-254/17) un *Les Mousquetaires* un *ITM Entreprises* (lietā T-255/17).

⁴ Runa ir par *Les Mousquetaires* un *ITM Entreprises* lietā T-255/17.

neaizskaramību, lai iebilstu pret datortehnikas vai sakaru līdzekļu caurskatīšanu un tajos ietverto datu pārkopēšanu, lēmums, ar ko Komisija šo lūgumu noraida, šim uzņēmumam rada tiesiskas sekas. Tomēr, tā kā šajā lietā prasītājas iepriekš nav iesniegušas lūgumu par aizsardzību, aplūkojamās tehnikas caurskatīšana un tajā ietverto datu pārkopēšana nevarēja izraisīt apstrīdama lēmuma pieņemšanu, ar ko Komisija būtu noraidījusi, lai arī ne tieši formulētā veidā, šādu lūgumu par aizsardzību. Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka aplūkojamo privāto datu atprasījuma lūgums nebija formulēts pietiekoši precīzi, lai Komisija šajā ziņā varētu lietderīgi paust savu nostāju, un līdz ar to prasības celšanas dienā prasītājas nebija saņēmušas Komisijas atbildi, kas varētu būt uzskatāma par apstrīdamu aktu.

Attiecībā uz prasības pamatotību Vispārējā tiesa, atgādinājusi un precizējusi noteikumus un principus, ar kuriem pamatoti Komisijas lēmumi par pārbaudi konkurences tiesību jomā, daļēji atcēla lēmumus, uz kuriem attiecas prasītāju prasības.

Pirmām kārtām, Vispārējā tiesa noraidīja iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz Regulas Nr. 1/2003 20. panta 1. un 4. punktu, kuros atrunātas attiecīgi Komisijas vispārīgās pilnvaras veikt pārbaudes un uzņēmumu un uzņēmumu apvienību pienākums pakļauties šīm pārbaudēm, ja šādos lēmumos tām tas tiek pieprasīts. Šīs iebildes par prettiesiskumu pamatošanai prasītājas katrā lietā apgalvoja, ka nav ievērotas to tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Lietās T-249/17 un T-254/17 tika apgalvots arī tas, ka nav ievērots pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips un tiesības uz aizstāvību.

Attiecībā uz iebildumu, ar ko tiek apgalvots, ka nav ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, Vispārējā tiesa atgādināja, ka šīs tiesības, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā (turpmāk tekstā – “Harta”), atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. panta 1. punktam un 13. pantam, un līdz ar to pēdējās minētās tiesību normas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “ECT”) judikatūra ir jāņem vērā, interpretējot un piemērojot šo Hartas normu⁵. Saskaņā ar ECT judikatūru tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību esamība ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti četri nosacījumi: efektīvas pārbaudes tiesā par faktiskiem un juridiskiem apstākļiem esamība (efektivitātes nosacījums), lietas dalībnieka iespējas pārkāpuma gadījumā panākt pienācīgu risinājumu (iedarbīguma nosacījums), noteiktība attiecībā uz iespējām celt prasību (noteiktības nosacījums) un saprātīgā termiņā veikta pārbaude tiesā (saprātīga termiņa nosacījums). Šajā ziņā no Vispārējās tiesas veiktās pārbaudes izriet, ka **pārbaudes darbību norises kontroles sistēma, ko veido visi pārbaudīto uzņēmumu rīcībā esošie tiesību aizsardzības līdzekļi**⁶, atbilst šiem četriem nosacījumiem. Līdz ar to iebildums, ar ko tika apgalvots, ka nav ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, tika noraidīts kā nepamatots.

Iebildums, ar ko tiek apgalvots, ka nav ievērots pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips un tiesības uz aizstāvību, pats par sevi tika noraidīts, pamatojoties uz pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru sākotnējās izskatīšanas stadijā **Komisijai nevar būt pienākuma norādīt netiešos pierādījumus, kuri attaisno pārbaudes veikšanu uzņēmumā, kas tiek turēts aizdomās par pretkonkurences darbībām**. Proti, ar šādu pienākumu tiktu apšaubīts līdzsvars, kāds judikatūrā izveidots starp izmeklēšanas iedarbīguma aizsardzību un uzņēmuma tiesību uz aizstāvību aizsardzību.

Otrām kārtām, izskatot pamatu, ar ko apgalvots, ka nav izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, Vispārējā tiesa atgādināja, ka lēmumos par pārbaudi ir jānorāda prezumpcijas, kuras Komisija plāno pārbaudīt, tas ir, to, kas tiek meklēts, un punkti, par kuriem veicama pārbaude (prezumētā pārkāpuma apraksts, tas ir, aplūkotais presumētais tirgus, presumēto konkurences ierobežojumu būtība un apgalvotā pārkāpuma skartās nozares). Pienākums norādīt konkrētu pamatojumu ir paredzēts tam, lai būtu skaidrs, ka pārbaude ir pamatota, un lai attiecīgie uzņēmumi varētu saprast sava pienākuma sadarbības tvērumu, vienlaikus aizsargājot to tiesības uz aizstāvību. Katrā no šīm lietām Vispārējā tiesa citastarp konstatēja, ka **lēmumos par pārbaudi ir detalizēti**

⁵ Hartas 52. pants un paskaidrojumi attiecībā uz šo pantu.

⁶ Prasība atcelt tiesību aktu, prasība par pagaidu noregulējumu un prasība par ārpuslīgumisko atbildību.

atspoguļots, ka Komisija uzskatīja, ka tās rīcībā ir pietiekoši nopietni netiešie pierādījumi, kas rada aizdomas par pretkonkurences darbībām.

Trešām kārtām, attiecībā uz pamatu saistībā ar tiesību uz domicila neaizskaramību neievērošanu Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai nodrošinātu, ka lēmums par pārbaudi nebūtu patvaļīgs, Savienības tiesai ir jāpārlicinās par to, ka Komisijas rīcībā ir pietiekoši nopietni netiešie pierādījumi, uz kuriem var balstīt aizdomas par attiecīgā uzņēmuma pieļautu pārkāpumu konkurences tiesību jomā.

Lai varētu veikt šo pārbaudi, Vispārējā tiesa, nosakot procesa organizatoriskos pasākumus, bija aicinājusi Komisiju iesniegt tai dokumentus, kuri ietver netiešos pierādījumus, kas attaisno šīs pārbaudes, un paredzētajā termiņā Komisija šo lūgumu izpildīja. Tomēr Komisijas "papildu atbilde", kas ietvēra citus dokumentus saistībā ar šādiem netiešiem pierādījumiem, tika noraidīta kā nepieņemama, jo tajā trūka derīga attaisnojuma tam, kādēļ tās atbilde tika iesniegta novēloti.

Attiecībā uz lēmumu par pārbaudi attaisnojošo netiešo pierādījumu formu Vispārējā tiesa uzsvēra, ka tad, ja pirms pārbaudes iegūti netiešie pierādījumi būtu pakļauti tādām pašām formālisma prasībām kā uzsāktā izmeklēšanā veikta pierādījumu vākšana par pārkāpumu, Komisijai būtu jāievēro noteikumi, kuros reglamentētas tās pilnvaras veikt izmeklēšanu, lai gan izmeklēšana Regulas Nr. 1/2003⁷ izpratnē formāli vēl nav uzsākta un tā nav izmantojusi savas pilnvaras veikt izmeklēšanu, tas ir, tā nav veikusi pasākumu, kas nozīmētu pārmetumu, ka izdarīts pārkāpums, piemēram, pieņēmusi lēmumu par pārbaudi. Tādēļ Vispārējā tiesa nosprieda, ka pretēji tam, ko apgalvoja prasītājas, tiesiskais regulējums attiecībā uz interviju ierakstīšanas pienākumu⁸ nav piemērojams pirms Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas. Tādējādi **tādas intervijas ar piegādātājiem, kas veiktas pirms izmeklēšanas uzsākšanas, varētu būt uzskatāmas par netiešiem pierādījumiem, pat ja tās nav tikušas ierakstītas.** Pretējā gadījumā tiktu ievērojami apgrūtināta pretkonkurences darbību atklāšana, jo formālai nopratināšanai, ko nepieciešams ierakstīt, var būt atturoša ietekme uz liecinieku gatavību sniegt informāciju un ziņot par pārkāpumiem. Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka **šīs intervijas ar piegādātājiem ir uzskatāmas par netiešiem pierādījumiem, kas Komisijas rīcībā atrodas kopš dienas, kad tās notika, un nevis kopš brīža, kad par tiem tika sagatavots pārskats,** kā apgalvo prasītājas.

Attiecībā uz lēmumu par pārbaudi attaisnojošo netiešo pierādījumu saturu Vispārējā tiesa norādīja, ka – ņemot vērā nepieciešamo nošķirumu starp pierādījumiem par saskaņotām darbībām un netiešiem pierādījumiem, kuri attaisno pārbaudes iepriekš minēto pierādījumu savākšanai – sliksnim, kas ļauj atzīt, ka Komisijas rīcībā ir pietiekoši nopietni netiešie pierādījumi, katrā ziņā ir jābūt zemākam nekā sliksnim, kas dod iespēju konstatēt, ka notikušas saskaņotas darbības. Ņemot vērā šos apsvērumus, tā atzina, ka **Komisijas rīcībā bija pietiekoši nopietni netiešie pierādījumi, kas radītu aizdomas par saskaņotām darbībām attiecībā uz apmaiņu ar informāciju par atlaidēm, kas saņemtas tirgos, kuros tiek piegādātas konkrētas plaša patēriņa preces, un par cenām tirgū, kurā pakalpojumi tiek pārdoti pazīstamu zīmolu izstrādājumu ražotājiem.** Turpretī apstākļos, kad trūkst šādu netiešo pierādījumu attiecībā uz apmaiņu ar informāciju par aizdomās turēto uzņēmumu turpmākās komercdarbības stratēģiju, Vispārējā tiesa apmierināja pamatu, ar ko tiek apgalvots, ka nav ievērotas tiesības uz domicila neaizskaramību attiecībā uz otro pārkāpumu, un līdz ar to daļēji atcēla lēmumus par pārbaudi.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstīs, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts.

⁷ Regulas (EK) Nr. 1/2003 V nodaļa.

⁸ Regulas (EK) Nr. 1/2003 19. pants un Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 (2004. gada 7. aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar [LESD] [101.] un [102.] pantu, ko vada Komisija (OV 2004, L 123, 18. lpp.), 3. pants.

Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

Pilns spriedumu ([T-249/17](#), [T-254/17](#) un [T-255/17](#)) tiek publicēts CURIA mājaslapā tā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127